

ת"פ (חיפה) 49344-11-23 - מדינת ישראל נ' מוחמד עקל

ת"פ (חיפה) 49344-11-23 - מדינת ישראל נ' מוחמד עקל מחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 49344-11-23

מדינת ישראל

נגד

מוחמד עקל (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[16.09.2024]

לפני כבוד השופט מוחמד עלי

מפרקליטות מחוז חיפה

ע"י ב"כ עו"ד ר' רחאל

ע"י ב"כ עו"ד ע' עת'אמנה

גזר דין

כתב האישום

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה לעונש, בעבירת נשק (נשיאה והובלה) לפי סעיף 144(ב) (רישא וסיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)); וכן בעבירה של דרישת נכס באיומים לפי סעיף 404 רישא לחוק העונשין.
2. בפתח כתב האישום המתוקן צוין כי ז"א (להלן: המתלונן) הוא הבעלים של בית עסק לממכר דלתות ביישוב באקה-אלע'רביה (להלן: בית העסק), וכי בין הנאשם לבין המתלונן סכסוך כספי על רקע חוב של המתלונן לנאשם. על פי עובדות כתב האישום, הנאשם התקשר למתלונן במספר הזדמנויות על מנת לגבות את החוב מהמתלונן, אולם המתלונן לא שילם את החוב. נטען כי לאחר שהמתלונן חדל לענות לשיחותיו של הנאשם, שלח הנאשם למתלונן הודעות קוליות באמצעות אפליקציית הוואטסאפ בהן איים עליו - הכל בכדי להניעו להחזיר לו את החוב אותו דרש ממנו באיומים. בכתב האישום פורטו ההודעות ששלח הנאשם למתלונן:
(-) בהודעה קולית שנשלחה ביום 10.8.2023, אמר הנאשם למתלונן את הדברים הבאים: "טוב [המתלונן] אל תענה תמשיך כך. אח שלך משלם ואתה לא רוצה לשלם שום שקל ואתה לא מתייחס, אני אראה לך את החוסר התייחסות שלך, על מי תעבוד. אני אראה לך. בגללך הכל ואתה לא מתייחס. מה שהיה עליך היה יותר ממה שהיה על אח שלך והעשר נהיו תשעים ואתה לא מתייחס. תיעזר באלוהים תמשיך לא להתייחס ואל תענה, תיעזר באלוהים".

- (-) בהודעה קולית נוספת שנשלחה ביום 23.89.2023, אמר הנאשם למתלונן את הדברים הבאים: "אל תעז לענות [המתלונן], תמשיך כך, אל תענה תמשיך כך. הם אוספים לך אותם שיהיו הרבה. לאן תלך? אל תעז לענות. אתה רוצה לעבוד בבשר או לעבוד עם אח שלך בדלתות? בסוף הם יביאו אותך. תמשיך, כך כן אל תענה לטלפון, זה מה שאני רוצה ממך. אח שלך ישלם את שלו ואז יגיע התור שלך הכל נרשם והחשבון יידחה, אל תשכח, טוב? אל תחשוב שתשים את עצמך בצד ואח שלך ישלם. לך יש את החלק שלך. שתדע שהכל נרשם, הכל נרשם. אלה שהקבר ייקח אותך ומי שבא אחריך ישלם, אל תפחד".
- כתב האישום ממשיך ומתאר כי, בהמשך להשתלשלות הדברים שתוארה לעיל, במועד שאינו ידוע למאשימה, עובר ליום 27.10.2023, הצטייד הנאשם בכלי נשק חם מסוג אקדח חצי אוטומטי או כלי נשק אחר המטביע סימנים סוגיים דומים, ובכדורים תואמים.
- על רקע הסכסוך, ביום 27.10.2023 עובר לשעה 21:47, נסע הנאשם ברכב מסוג קיה שבבעלותו של אחר (להלן: הרכב), בבאקה אל-ע'רביה. סמוך לשעה 21:47 עצר הנאשם את הרכב סמוך לבית עסק, ירד מהרכב, הביט פנימה לתוך בית העסק, חזר בחזרה לרכב ונסע מהמקום. סמוך לשעה 21:51, חזר הנאשם עם הרכב ועצר פעם נוספת סמוך לבית העסק, כשהוא נושא ומוביל את הנשק והתחמושת עמו ברכב ונשאר לשבת ברכב. סמוך לשעה 21:53 בוצע ירי של מספר יריות לעבר בית העסק. לאחר מכן הנאשם עזב את המקום ברכב. בעקבות הירי נגרם נזק לדלת הזכוכית של בית העסק.
3. כתב האישום הוגש ביום 23.11.2023. בדיון שהתקיים ביום 10.3.2024 הודיע הנאשם כי הוא כופר בעובדות כתב האישום, ובהתאם לכך נקבע התיק לשמיעת ראיות ליום 4.6.2024. בפתח ישיבת ההוכחות הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון לפיו הנאשם יודה בכתב אישום מתוקן, וזאת מבלי שתהיינה הסכמות לעניין העונש. הנאשם הורשע על פי הודאתו ולבקשתו נשלח לקבלת תסקיר שירות המבחן.
4. שירות המבחן הגיש תסקיר אודות הנאשם בו סקר את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות. בין היתר צוין כי הנאשם רווק ומתגורר עם משפחתו, כי בשנת 2019 עבר ניתוח רפואי, כי בשנת 2022 החל בלימודי תואר ראשון בניהול עסקים ומשפטים, אך לימודיו הופסקו בשל הסתבכותו בתיק זה, וכי אין לחובתו הרשעות קודמות. כן סקר שירות המבחן את עיסוקיו של הנאשם לאורך השנים.
- בהתייחסו לנסיבות ביצוע העבירות, הנאשם מסר בפני שירות המבחן כי חודשיים עובר לאירוע הכיר את המתלונן ורכש ממנו דלתות, אך המתלונן לא עמד בהסכם ולא הרכיב את הדלתות. הנאשם תיאר כי הדבר גרם לו לתחושת כעס וזלזול. שירות המבחן ציין כי הנאשם התקשה לקחת אחריות מלאה על ביצוע העבירות, הודה באופן חלקי בעובדות כתב האישום והכחיש את עבירת הנשק.

שירות המבחן יצר קשר עם המתלונן, אך הלה טען כי הוא חשד באדם אחר ועל כן לאחר יומיים מאירוע העבירה פנה למשטרה בכדי לבטל את התלונה. שירות המבחן ציין כי המתלונן נקט בשיח זהיר, שלהערכתו נבע מאופי העבירות שבוצעו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצוי במצבים מסכנים ופועל מתוך קודים עברייניים. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי במצבים בהם הנאשם חש איום על כבודו, הוא עלול להתנהל באופן אימפולסיבי. שירות המבחן העריך כי הנאשם אינו ער למצבי הסיכון הפוטנציאליים בהתנהלותו, כי הוא נוטה להתנהל מתוך עמדות מקלות כלפי החוק וממזער מחומרתו.

שירות המבחן העריך כי הסיכון להישנות עבירות דומות והתנהגות פורצת גבולות הינו בינוני גבוה. בסופו של יום, שירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית והמליץ על הטלת עונש הרתעתי בדמות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי כספי למתלונן.

ראיות הצדדים לעונש

5. המאשימה לא הגישה ראיות לעונש.

6. המתלונן העיד מטעם הנאשם ונוסף לכך הוגשו מספר ראיות נוספות כפי שיפורט להלן.

7. המתלונן סיפר בעדותו כי היה חייב כסף לנאשם וכי ביניהם הייתה מחלוקת לא חריגה, כלשונו. לדבריו, לאחר המקרה הגיעו לביתו אנשים מכובדים לרבות אביו של הנאשם, וישרו ההדורים ואף שולם לו פיצוי בסכום קטן.

המתלונן אמר שהוא חבר של הנאשם, שהוא סולח לו, וכי הוא עדיין עובד בעסק להתקנת דלתות.

8. הנאשם הגיש חוות דעת מטעמו, אשר נערכה על ידי הגב' מראם עאזם-נאשף, עובדת סוציאלית וקרימינולוגית.

בחוות הדעת תוארו קורותיו של הנאשם ופרטו ממצאי אבחון שנערך לו. לדברי עורכת חוות הדעת, הנאשם שיתף כי חש אכזבה עצמית מהסתבכותו שאינה משקפת את ערכיו החיוביים הבסיסיים ואת אורחותיו. עורכת חוות הדעת התרשמה כי ערכיו הבסיסיים של הנאשם חיוביים ולא נושאים דפוסי עבריינות מושרשים, לצד זאת הנאשם נעדר ניסיון חיים, נעדר כלים להתמודדות במצבים מורכבים, וזקוק לטיפול בנושא ניהול ושליטה בכעסים.

עורכת חוות הדעת הוסיפה וציינה כי הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו ופירט את הנסיבות שהובילו לביצוע העבירות, שהיו תולדה של כעס, השפלה וזלזול בשל אי קיום התחייבות המתלונן לספק לו את הדלתות. עוד צוין כי כתוצאה מכך, הנאשם הגיע למצב קיצון, לא הצליח להרגיע את עצמו, ופעל מתוך תחושת אובדן שליטה. הנאשם תיאר כי הוא לוה ממכר נשק במטרה להפחיד את המתלונן כדי שישלם את החוב. הנאשם תיאר כי הפעיל שיקול דעת מוטעה ללא מחשבה לגבי השלכות מעשיו, וכי בעקבות ההליך שעבר במסגרת מעצרו הגיע לתובנות בדבר חומרת מעשיו והשלכותיהם.

בסיכום דבריה, עורכת חוות הדעת המליצה על העדפת הפן השיקומי על פני השמתו של הנאשם במאסר וההשלכות הצפויות בשל כך.

9. כמו כן, הנאשם הגיש אסופת תעודות לגבי קורסים שונים שעבר בין השנים 2016 ל-2023, בין היתר קורס בקרים מתכנתים וקורס מנהל מערכות גילוי אש ועשן. כן הגיש אסופת מסמכים רפואיים לגבי הניתוח האורתופדי שעבר בגבו. בנוסף הוגש גיליון הציונים של הנאשם בשנה א' בתואר ראשון במנהל עסקים במרכז האקדמי למשפט ועסקים, אישור כי סיים שנה א', ומסמך בו תואר כי הוא סטודנט שקדן וממושמע. לבסוף הוגשו מספר מסמכים חשבוניים, ובהם דוח רווח הפסד ממנו עולה כי הרווח לשנת 2019 מהעסק שבבעלותו עומד על כ-30,000 ₪.

טיעוני הצדדים לעונש

10. טיעוני המאשימה -

בטיעוניה, הפנתה המאשימה לערכים המוגנים בעבירות הנשק והדגישה את מדיניות הענישה המחמירה בעבירות אלו. המאשימה הפנתה לנסיבות המקרה וציינה כי המדובר באירוע שקדם לו תכנון, הפנתה לפסיקה וטענה כי בנסיבות המקרה מתחם העונש נע בין 36 ל-48 חודשי מאסר בפועל.

אשר לגזירת העונש בתוך המתחם - המאשימה ציינה כי הנאשם הודה בביצוע העבירות וכי אין לו הרשעות קודמות. מנגד, ציינה המאשימה כי שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית ואף המליץ על הטלת מאסר בפועל. על כן ביקשה המאשימה לגזור על הנאשם עונש בחלקו האמצעי הנמוך של המתחם הנטען, לצד מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלונן.

11. טיעוני הנאשם -

הסנגור טען כי לשם קביעת מתחם העונש ההולם יש לתת את הדעת לסיבות שהובילו את הנאשם לביצוע העבירות ולפגיעה הנמוכה, כך לפי הנטען, בערכים החברתיים המוגנים.

לעניין נסיבות ביצוע העבירות, נטען כי הנאשם הגיע אל המתלונן בנסיבות שאין לראותן בחומרה, לאחר שהמתלונן לא ענה לשיחות הטלפון של הנאשם. נטען עוד כי ביצוע העבירה מקורו בטעות. בשונה מתיקי נשק אחרים, במקרה שלפנינו הנאשם לא עשה שימוש בנשק, ולאחר ששמע שהיה ירי במקום, ירי שלא בוצע על ידו, הוא בחר לעזוב את המקום ולברוח, מה שמעיד, כך נטען, כי הנאשם מפחד מכלי נשק, וכי התגבש אצלו ממד של חרטה. כמו כן, הסנגור הדגיש כי העבירות בוצעו על רקע סכסוך כספי, להבדיל ממקרים אחרים של גביית דמי חסות וגביית חובות. כן נטען כי לא נגרם שום נזק כתוצאה ממעשי הנאשם. הסנגור הפנה לפסיקה וטען כי בנסיבות המקרה, מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל ל-24 חודשי מאסר.

לגבי גזירת העונש בתוך המתחם - הסנגור ציין כי הנאשם כבן 26, סובל מבעיות רפואיות, אין לו הרשעות קודמות, ניהל אורח חיים נורמטיבי ועמד להתחתן לפני המעצר. עוד נטען כי בעבר למד הנאשם מספר קורסים מקצועיים, ועובר למעצרו אף סיים שנה ראשונה בלימודי מנהל עסקים בציונים גבוהים, אך בעקבות מעצרו הופסקו לימודיו. הסנגור טען כי הראיות מצביעות על כך כי אין המדובר בעבריין אלא במי שמעד באופן חד פעמי. עוד הפנה הסנגור לכך כי הנאשם הודה בעובדות כתב האישום וכי אין לקבל את האמור בתסקיר לפיו הנאשם לא הודה בביצוע עבירת הנשק. לשיטת הסנגור, הערכת שירות המבחן באשר לסיכון להישנות עבירות היא תולדה של הנתון לפיו הנאשם לא הודה בעבירת הנשק. כן הפנה הסנגור ל"חסרים" אחרים בתסקיר שירות המבחן כגון אי התייחסות להכשרתו המקצועית, להליך הטיפולי שעבר בבית המעצר, ולמצבו הרפואי. הסנגור טען כי בשל הקשיים בתסקיר, יש להעדיף את האמור בחוות הדעת הפרטית. עוד נטען כי בהינתן העובדה שמדובר באירוע יוצא דופן, ספציפי וחד פעמי, אין הצדקה להחמרה בעונשו של הנאשם ויש להסתפק בתקופת מעצרו. לבסוף, הסנגור הפנה לכך כי המתלונן השלים עם הנאשם.

12. בדברו האחרון, ציין הנאשם כי בבית המעצר בו הוא שוהה מוכרזים מצבי חירום באופן תדיר, בשל שהותם של עצירים ביטחוניים במקום. מצב זה פגע באפקטיביות השיחה בינו לבין שירות המבחן וגרם לכך שדבריו לא יובנו כהלכה. הנאשם ביקש הזדמנות להמשיך בלימודיו וציין כי הוא שאף ללמוד משפטים ולא הצליח בשל מצבו הכלכלי. הנאשם סיפר שהתחיל לבנות את ביתו ורצה להתחתן, אך בשל לחצים בהם היה נתון עשה טעות. הנאשם ציין את תנאי המעצר הקשים בהם נתון, בפרט על רקע מצבו הרפואי. מתחם העונש ההולם

13. כידוע, גזירת הדין נעשית, בדרך כלל, בשני שלבים עיקריים: קביעת מתחם עונש הולם ולאחר מכן גזירת העונש בתוך המתחם (סעיף 40ג' לחוק העונשין). בתוך כך יש לבחון אם קיימים שיקולים המצדיקים סטייה מהמתחם. בבוא בית המשפט לקבוע את מתחם העונש, עליו לעשות כן בהתאם לעיקרון המנחה, כלומר קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לצורך קביעת המתחם, בית המשפט יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה, ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט' לחוק העונשין.

14. הנאשם הורשע בעבירות של נשיאת והובלת נשק ודרישת נכס באיומים.

15. עבירות הנשק נועדו להגן על חיי אדם ועל שלום הציבור וביטחוננו. אין צורך להכביר מילים על הסכנה הרבה הטמונה בעבירות הנשק ועל הנזק שעבירות אלו עלולות להסב לביטחון האישי ולחיי אדם (ראו: ע"פ 3491/13 טוויק נ' מדינת ישראל (15.11.2013)). בית המשפט העליון עמד לא פעם על חומרתן של עבירות מסוג זה ועל מדיניות הענישה הראויה, בציינו את החובה להטיל בעבירות אלו עונש חמור ומרתיע (ראו: רע"פ 2718/04 אבו דאחל נ' מדינת ישראל (29.3.2004); ע"פ 5336/13 צדוק נ' מדינת ישראל (17.11.2013); ע"פ 6753/23 בסול נ' מדינת ישראל (1.4.2024)).

הצורך בהחמרה בעונשים בגין עבירות נשק הולך וגובר, על רקע המציאות הקשה בה עבירות הנשק הפכו למכת מדינה, שגובה קורבנות רבים (ראו בין היתר ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקאות 15-16 (5.11.2019); ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון (14.2.2021); ע"פ 5522/20 חליחל נ' מדינת ישראל (24.2.2021); ע"פ 4207/21 נורי נ' מדינת ישראל (28.7.2021); ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה (23.1.2022); ע"פ 8869/21 מדינת ישראל נ' קואסמה (13.3.2022); ע"פ 579/22 מדינת ישראל נ' טחאינה (13.6.2022)). גם המחוקק ביטא עמדה ברורה שיש להחמיר בעונשים בגין עבירות נשק, זאת במסגרת סעיף 144(ז) לחוק העונשין, אשר חוקק בתיקון מס' 140 (חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), התשפ"ב-2021, ס"ח 2938). בע"פ 7971/23 אגבאריה נ' מדינת ישראל (26.5.2024) (להלן: עניין אגבאריה), ציין בית המשפט העליון דברים אלו באשר למדיניות הענישה בעבירות הנשק:

"עבירות הנשק מצויות על סדר יומו של בית משפט זה דרך שגרה. עובדה זו מהווה השתקפות של תמונת האלימות והפשיעה בנשק הגואה בחברה הישראלית, ובחברה הערבית בפרט; של תמונת הקורבנות מעבירות הנשק המציגה גידול מידי שנה; ושל רמת האכיפה בכל המתייחס להחזקת נשק לא חוקי. כבר תואר כי המצב הגיע לכדי מצב חירום לאומי. על רקע זה, ניכרת בפסיקה מגמה של הקשחת מדיניות הענישה בעבירות נשק, תוך מתן משקל מרכזי לשיקול של הרתעת הכלל... ענישה זו כוללת לרוב עונשי מאסר ממושכים לריצוי בפועל, המושטים גם על נאשמים צעירים נעדרי עבר פלילי".

16. עבירת דרישת נכס באיומים היא עבירת רכוש אשר משולב בה ממד של אלימות פיזית או מילולית כלפי קורבן העבירה. עבירה מסוג זה באה להגן על בטחוננו, שלמות גופו, כבודו, כמו גם על רכושו של כל פרט ופרט מהציבור. זאת, בנוסף לערך הכללי יותר של שמירה על הסדר וביטחון הציבור.

17. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע עבירת הנשק בה הורשע הנאשם יש לתת את הדעת למספר נתונים:

הנאשם הורשע בעבירות, שכל אחת כשלעצמה נושאת חומרה, לא כל שכן כאשר שתיהן מבוצעות במסגרת אותה מערכת עובדתית. בהקשר לעבירת הנשק, הנאשם נשא והוביל אקדח חצי אוטומטי לרבות כדורים תואמים; השילוב של כלי נשק וכלי תחמושת, הובלתם ונשיאתם יחד, מלמד על חומרה, משום שנסיונות ביצוע העבירה מביאות את פוטנציאל הנזק הטמון בעבירות הנשק למצב קיצוני. אשר לעבירה של דרישת נכס באיומים - האיומים אשר הושמעו על ידי הנאשם היו איומים קשים שכללו פגיעה בחייו של הנאשם, וטומנים בחובם שיח עברייני, כגון האמירה כי החוב יתפח ("והעשר נהיו תשעים"). יתרה מכך, אין המדובר באיום חד פעמי, אלא במספר שיחות טלפון והודעות קוליות. במבט אל הסיבות אשר הובילו את הנאשם לביצוע העבירות - הנאשם איים על המתלונן, והגיע לבית העסק שלו כשהוא חמוש באקדח, וזאת על רקע סכסוך כספי בין השניים. בניגוד לנטען על ידי הסנגור, העובדה כי המתלונן היה חייב כסף לנאשם אין בה כדי להאיר את המקרה בנסיבות מקלות, זאת בשל החומרה המתבטאת בבחירתו של הנאשם להעדיף את דרך האלימות כדי לפתור מחלוקות.

זאת ועוד, האירוע מאופיין בתכנון. הנאשם הצטייד באקדח והגיע לבית העסק של המתלונן ובחן אותו. לאחר מכן, הגיע הנאשם פעם נוספת לבית העסק ונותר לשבת ברכב, כאשר לאחר מכן בוצע ירי לעבר בית העסק. מחד, יש לשים את הדגש על כך שהנאשם הגיע לבית העסק של המתלונן פעמיים מה שמלמד על התמדתו להוציא לפועל את תכניתו העבריינית, מצד שני בכתב האישום לא נטען כי הירי בוצע על ידי הנאשם, ואין חולק כי לאחר שהנאשם שמע את ירי לעבר בית העסק - עזב את המקום.

18. לצורך בחינת מדיניות הענישה בעבירות הנשק, הפנו הצדדים לפסקי דין רבים, התומכים לשיטתם במדיניות הענישה הנוהגת הנטענת על ידם. איני רואה לסקור את כל הפסיקה אליה הפנו הצדדים ואסתפק בהפניה למספר פסקי דין שניתנו על ידי בית המשפט העליון.

תחילה יש להפנות לע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני, שניתן ביום 14.9.2022 (להלן: ע"פ פלוני), בו קבע בית המשפט העליון כי מתחם העונש שראוי ברגיל לקבוע לנאשם בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה נוספים. נזכיר כי בע"פ פלוני דובר על נאשם בן כ-27 שלחובתו לא היו הרשעות קודמות, שהורשע בעבירה של נשיאת והובלת נשק ברכבו - כאשר היה מדובר באקדח חצי אוטומטי, בדומה למקרה שלנו.

ראו גם עניין אגבאריה, בו בית המשפט העליון החמיר בעונשם של הנאשמים. באותו מקרה הנאשמים נשאו והובילו ברכב תת מקלע מאולתר טעון במחסנית וציוד נוסף. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והחמיר את עונשם של הנאשמים ל-32 חודשי מאסר בפועל.

בע"פ 6559/23 מדינת ישראל נ' חסארמה (2.6.2024) (להלן: עניין חסארמה), הורשעו שלושה נאשמים בעבירות החזקה, נשיאה והובלה של נשק לצד עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע; קבלת רכב גנוב; שימוש ברכב ללא רשות; ושיבוש מהלכי משפט. באותו מקרה עבירות הנשק התייחסו לרובה סער קלאצ'ניקוב, אקדח חצי-אוטומטי, מחסניות ותחמושת לרובה ולאקדח. בית המשפט המחוזי הטיל על הנאשמים עונשים של 36 ו-40 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בית המשפט העליון החמיר בעונשם של הנאשמים והטיל על כל אחד מהם 54 חודשי מאסר בפועל.

במקרה שלפנינו הנאשם הורשע בעבירת נשק, וכן בעבירה של דרישת נכס באיומים. נסיבות ביצוע העבירה חמורות מאלו שהיו בעניין פלוני, אך חמורות פחות מאלו שנדונו בעניין חסארמה בו הורשעו הנאשמים בעבירות חמורות יותר. ראו גם ע"פ 309/22 מדינת ישראל נ' ביאדסה (10.5.2022) - בו נדון עניינו של מי שהורשע בהחזקה, נשיאה והובלה של שני כלי נשק. באותו מקרה מדובר היה במי שנסע ברכב כשהוא מוביל רובה מסוג קלצ'ניקוב, מחסנית תואמת ובה 29 כדורים וכן אקדח חצי אוטומטי טעון במחסנית תואמת שמכילה 27 כדורים, ומחסנית נוספת שמכילה 14 כדורים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין 19 ל-54 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם, אשר הורשע על סמך הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, 19 חודשי מאסר לריצוי בפועל בצירוף עונשים נלווים. בית המשפט העליון התערב בקולת העונש וראה להחמיר ולהעמיד את העונש על 30 חודשי מאסר.

לבסוף ראו ע"פ 1658/20 ג'מאחנה נ' מדינת ישראל (21.6.2020), בו נדחה ערעורו של מי שהורשע בעבירות של נשיאה והובלה של נשק ורכישת נשק, ונגזר עליו עונש של 24 חודשי מאסר בפועל. במקרה הנדון רכש המערער נשק מסוג M16. כאמור, בית המשפט העליון דחה את הערעור, תוך שציין כי העונש שהוטל על המערער הינו מאוזן ואולי אף מקל.

19. לאור האמור, אני קובע כי מתחם העונש בנסיבות מקרה זה נע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי. נוכח המאסר בפועל הארוך שבכוונתי להטיל על הנאשם אין רואה לכלול קנס במתחם. כמו כן, נוכח דברי המתלונן כי הוא קיבל פיצוי - איני רואה לכלול פיצוי במתחם.

20. לא מצאתי מקום לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום. כאמור, הנאשם הגיש לבית המשפט חוות דעת מטעמו, בה מסר בין היתר כי בעקבות השתתפותו במפגשים קבוצתיים במסגרת מעצרו הגיע לתובנות בדבר חומרת מעשיו והשלכותיהם, והביע חרטה וצער על מעשיו. בהמשך לתובנות אלו, העריכה עורכת חוות הדעת כי מכלול הנתונים סוללים את הדרך להעדפת האפיק השיקומי. כפי שצוין מקודם, תסקיר שירות המבחן צייר תמונה אחרת לפיה הנאשם התקשה לקחת אחריות מלאה על ביצוע העבירות והכחיש את ביצוע עבירת הנשק; כי הוא פועל מתוך קודים עברייניים; אינו ער למצבי הסיכון הפוטנציאליים בהתנהלותו; ונוטה להתנהל מתוך עמדות מקלות כלפי החוק וממזער מחומרתן. על רקע דברים אלו, ומכלול הנתונים שהובאו בתסקיר, שירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית.

בפתח ישיבת הטיעונים לעונש התייחסו הצדדיים לחוות הדעת הפרטית שהוגשה מטעם הנאשם. המאשימה ציינה כי המדובר בחוות דעת שנערכה כשלושה שבועות לאחר תסקיר שירות המבחן, וטענה כי קיים פער בין האמור בחוות הדעת לבין הממצאים בתסקיר בכל הנוגע ללקיחת האחריות על ידי הנאשם, לנזקקות הטיפולית שהביע ולהמלצות המופיעות בה לעומת ההמלצות בתסקיר. נטען כי אין המדובר בפער שנובע מאי הבנה, שכן קצינת המבחן שערכה את חוות הדעת היא דוברת השפה הערבית.

הסנגור טען מנגד כי חוות הדעת שנערכה על ידי המומחית מטעם הנאשם מבוססת על שתי פגישות מעמיקות להבדיל מפגישה אחת שערכה קצינת המבחן, שארכה לטענתו כ-8 דקות בשל מצב חירום שהיה בכלא. לטענת הסנגור, חוות הדעת היא מפורטת ומנומקת ואין לבטל את האמור בה בטענה כי היא הוגשה מטעם הנאשם. לאור הפערים בין חוות הדעת לבין התסקיר, ביקש הסנגור להורות לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים. בהחלטתי מאותו יום קבעתי כי נסיבות העניין לא מצדיקות הפניית הנאשם פעם נוספת לשירות המבחן.

אין בידי לקבל את טענות הסנגור כי יש לעדיף את המלצות חוות הדעת הפרטית על פני המלצות התסקיר. ראשית, לא התרשמתי כי קיים חסר בתסקיר שהוגש על ידי שירות המבחן. התסקיר שהונח הינו מקיף ומתייחס לכלל ההיבטים הנדרשים לצורך גיבוש ההמלצות. שנית, יש לתת את כובד המשקל לתסקיר שנערך על ידי שירות המבחן, שהינו גוף אובייקטיבי, בשונה מחוות הדעת הפרטית שהוגשה מטעם הנאשם, ועשויה להיות לוקה בהטיה אדברסרית. הדברים אמורים ביתר שאת, לאור כך שהפער בין התסקיר לחוות הדעת, נעוץ במסד העובדתי הקשור ביחסו של הנאשם לביצוע העבירות ונטילת האחריות. מכל מקום, בהינתן העבירות בהן הורשע הנאשם ונסיבות ביצוען, יש לבכר את שיקולי ההרתעה על פי שיקול שיקום. לצד זאת, לאור היעדרו של עבר פלילי ונוכח היותו של הנאשם אדם שמנהל אורח חיים נורמטיבי בדרך כלל, מצאתי להטיל על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם שקבעתי. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

21. בגזירת העונש בגדרי מתחם העונש ההולם יש לשקול את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא' לחוק העונשין). במקרה שלפנינו, שקלתי את השיקולים הבאים הקשורים בנאשם: גילו של הנאשם שהינו צעיר כבן 26; העובדה כי אין לחובתו עבר פלילי; ומצבו הרפואי כפי שהוא בא לידי ביטוי במסמכים שצורפו. כמו כן נתתי את דעתי לנסיבותיו האישיות של הנאשם וכן להשפעת המאסר עליו, בפרט לאור העובדה כי הינו סטודנט לתואר ראשון, סיים את שנת הלימודים הראשונה, ועתיד היה להמשיך בלימודיו. הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן בעוד ההליך באיבו לפני שהוחל בשמיעת הראיות. כמו כן, נתתי את דעתי לדבריו של המתלונן, אשר העיד מטעם הנאשם. לבסוף נתתי דעתי לעובדה כי הנאשם נתון במעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו מיום מאז יום 28.12.2023.

22. אשר להסכם הסולחה שנערך עם המתלונן, אמנם למרבה השמחה הצדדים אינם מסוכסכים עוד כיום, אך נתון זה אינו חזות הכל. בע"פ 3332/22 קוואסמי נ' מדינת ישראל (1.12.2022) צוינו דברים אלו:

"אין בעצם ישוב הסכסוך בין הצדדים כדי למצות את האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים מפני ביצוע מעשים דומים (עניין סובח, פסקה 22). וכפי שכתבתי שם: 'מתן גושפנקה ל'סולחות' כמעין 'מרכיב משלים' לדרכי הענישה הקבועים בדיון, יש בו כדי להוות מעין הפרטה פסולה של ההליך הפלילי. לא זו בלבד שאין במערך ההסכמות בין משפחת העבריין לבין משפחת הקורבן כדי להוות חלופה לדין הפלילי, אלא שהשלמה עם מעגל אלימות הכולל שימוש בנשק חם בטרם הצדדים פועלים ליישוב מחלוקותיהם 'בדרכי שלום' חותר תחת יסודות הדין הפלילי. איתותה של מערכת המשפט כי 'סולחה' עשויה להביא להקלה משמעותית בעונשו של העבריין מחליש את ההרתעה מפני ביצוע עבירות וחושף את קורבן העבירה ואת משפחתו ללחצים פסולים".

גזר הדין

23. בשים לב למתחם העונש שקבעתי ולשיקולים הקשורים לגזירת העונש, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 32 חודשים בניכוי ימי מעצרו החל מיום 28.12.2023.

ב. מאסר על תנאי למשך 12 חודשים והתנאי כי הנאשם לא יעבור בתוך שלוש שנים עבירת נשק מסוג פשע, או עבירת אלימות פיזית או מילולית מסוג פשע - ויורשע בה.

ג. מאסר על תנאי למשך 5 חודשים והתנאי כי הנאשם לא יעבור בתוך שלוש שנים עבירת נשק מסוג עוון, או עבירת אלימות פיזית או מילולית מסוג עוון - ויורשע בה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ג אלול תשפ"ד, 16 ספטמבר 2024, בנוכחות הנאשם וב"כ הצדדים.